

ΑΡΧΑΙΑ ΛΑΤΟΜΕΙΑ ΛΕΣΒΟΥ

ANCIENT QUARRIES IN LESBOS ISLAND, GREECE

Δρ. Μυρσίνη Βαρτή Ματαράγκα, Δρ. Διονύσης Ματαράγκας
Dr Varti - Matarangas & Dr. Matarangas D.

ΠΕΡΙΟΧΗ
TARTI
TARTI AREA

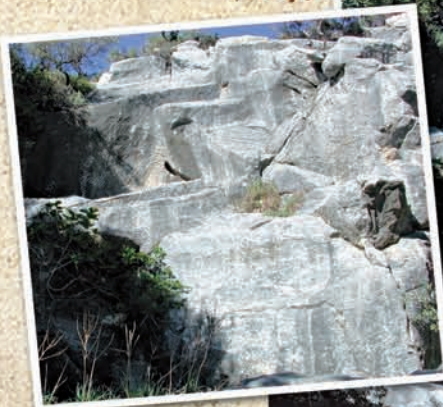
● Θέση Λατομείου / Quarry site

Θέση 1 (παράλια Τάρτι)

Ημίεργο / Unfinished column

Θέση 3 (Αγία Παρασκευή - Τσαφ)

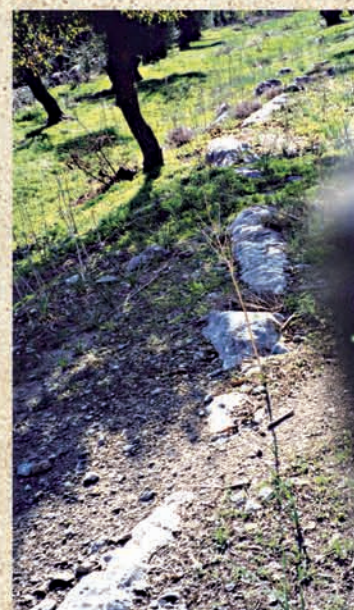

Μέτωπα
εξόρυξης
Quarry fronts

Δείγμα χειρός
Hand Sample

Δρόμος μεταφοράς ή λιθαγωγίας

Τάρτι

Στην ευρύτερη περιοχή Τάρτι υπάρχουν 3 θέσεις αρχαίων λατομείων στις οποίες έχει γίνει έντονη λατόμευση. Την παρουσία των αρχαίων λατομείων επισημαίνει και περιγράφει ο Αξιώτης (1987). Κατά τον Κοντή (1978), το αρχαίο λατομείο στην παράλια Τάρτι (Θέση 1) είναι ένα από τα πιο σημαντικά αρχαία λατομεία της νήσου και λειτούργησε κατά τη κλασική περίοδο. Για το αρχαίο λατομείο κοντά στην παράλια Τσαφ ο Χαριτωνίδης (1971) αναφέρει ότι είναι ένα από τα αρχαιότερα λατομεία της νήσου και ότι λειτούργησε κατά τους κλασικούς χρόνους.

Θέση 1 (παράλια Τάρτι). Το λατομείο αυτό βρίσκεται στην ανατολική πλευρά του κόλπου Τάρτι, κοντά στην εκκλησία των Αγίων Σαράντα και επάνω στο μικρό λόφο, σε υψόμετρο 6 m, περίπου. Η προσπέλαση γίνεται είτε από θάλασσης είτε από αγροτικούς δρόμους που έχουν πρόσφατα διανοιγεί. Ο λιθολογικός σχηματισμός που φιλοξενεί το αρχαίο λατομείο είναι γκρι-μαύρος κρυσταλλικός ασβεστόλιθος με φλεβίδια ασβεστίτη με πολύ επιμηκυσμένους κρυστάλλους και αποτελεί ένστροψη μέσα σε σχιστολιθικά πετρώματα. Οι καθρέπτες των ρηγμάτων Α-Δ ήταν ευεργετικοί για την εξόρυξη αφού αποτελούσαν μια επίπεδη ασυνέχεια των ασβεστόλιθων. Το πέτρωμα σύμφωνα με την μακρο και μικροσκοπική εξέταση χαρακτηρίζεται από τους πολύ επιμηκυσμένους κρυστάλλους του ασβεστίτη, το μήκος των οποίων φθάνει 3cm και πλάτος 0.3mm και έχουν ελαφρά κυματοειδή κατάσβεση. Σε όλη σχεδόν την έκταση του επάνω μέρους του λόφου υπάρχουν αποδείξεις λατόμευσης. Στη βόρεια πλευρά του διαγράφονται έντονα τα ίχνη εργαλείων (tool marks) εξόρυξης καθώς και ο κλιμακωτός τρόπος απόσπασης τεμαχίων. Η μορφή που άφησαν τα εργαλεία εξόρυξης είναι περοειδής και χαρακτηρίζει λατομική δραστηριότητα Ρωμαϊκής περιόδου. Η έντονη εκμετάλλευση του αποδεικνύεται και από τους μεγάλους σωρούς λαξευμάτων (cuttings) που βρίσκονται κυρίως στο δυτικό μέρος του λόφου. Ακριβώς από κάτω και στο ύψος της θάλασσας, σώζονται ακόμη δύο κίνες (ημίεργα).

Θέση 2. Το δεύτερο λατομείο βρίσκεται αμέσως υψηλότερα τοπογραφικά από το προηγούμενο και φαίνεται να έχει γίνει μικρής έκτασης εκμετάλλευση. Και εδώ οι κρυσταλλικοί ασβεστόλιθοι αποτελούν ένστροψη μέσα στα σχιστολιθικά πετρώματα και παρουσιάζει τα ίδια γεωλογικά-πετρογραφικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά με την προηγούμενη θέση.

Θέση 3 (Αγία Παρασκευή- παράλια Τσαφ). Το τρίτο λατομείο βρίσκεται στην κοντινή περιοχή Τσαφ, βορειοανατολικά των προηγούμενων σε μεγαλύτερο υψόμετρο. Εκεί σήμερα έχει κτιστεί ένα μικρό εκκλησάκι της Αγίας Παρασκευής. Στην περιοχή αυτή, που ονομάζεται «πελεκανιά» από τους ντόπιους, φαίνεται ότι έχει γίνει έντονη εξόρυξη των κρυσταλλικών ασβεστόλιθων. Το λατομείο φιλοξενείται, όπως και τα προηγούμενα, σε κρυσταλλικούς ασβεστόλιθους και μεγάλου πάχους που φθάνει τα 50m με κλίση, σχεδόν, κατακόρυφη και αποτελούν ένστροψη μέσα στους σχιστολίθους. Είναι άστρωτοι, συμπαγείς, με επιμηκυσμένους κρυστάλλους, χρώμα γκρι σκούρο με πυκνό δίκτυο λευκωπών φλεβιδίων ασβεστίτη και κατά θέσεις με μεγάλους κρυστάλλους.

Tarti

Three locations of ancient quarries are observed in the wider region of Tarti where intense quarrying took place.

Site 1 (Tarti beach). This quarry is located in the eastern part of Tarti gulf, on the small hill. The lithological formation hosting the ancient quarry is a crystalline limestone of grey-black colour, with calcite veinlets and very elongated crystals, in form of a layer into schists. The rock is characterized by very elongated calcite crystals with length reaching 3cm and width 0.3mm and presents slight wavy extinction. It presents residual dolomite crystals, idiomorphic authigenous crystals of feldspars, quartz and probably evaporites. The intense exploitation of the quarry is also confirmed by the great heaps of cuttings located mainly at the western part of the hill.

Site 2. The second quarry is located in a higher topographically place compared to the previous one with the same geological-petrographical and morphological characteristics with the above mentioned one.

Site 3 (Ag. Paraskevi - Tsaf beach). The third quarry is located to the northeast of the aforementioned quarries in the nearby region of Tsaf at an elevation of about 15m. The quarry is hosted into massive, cohesive crystalline limestones of dark grey colour with elongated crystals. Thin section study showed that the calcite crystals display smaller elongation compared to the quarry of the 1st site in Tarti beach, and strong wavy extinction with multiple twinning, while the connecting surfaces of the crystals present lobular to sutured texture. In the flat area and in the continuity of the ancient (?) paved with slabs road there are in line a lot of columns reaching the beach. Moreover, columns at the beach and nearby the river mouth are also observed.

Μικροφωτογραφία / Microphoto

Χαρακτηρίζεται από τους πολύ επιμηκυσμένους κρυστάλλους ασβεστίτη με μήκος που φθάνει τα 3cm και πλάτος 0.3mm. Παρουσιάζει υπολειμματικούς κρυστάλλους δολομίτη, αυθιγενείς κρυστάλλους αστρίων, χαλαζία και πιθανόν εβαπορίτες.

It is characterized by very elongated calcite crystals with length reaching 3cm and width 0.3mm and presents residual dolomite crystals, idiomorphic authigenous crystals of feldspars, quartz and probably evaporites.

